

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4264/2021
16.12.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Драгане Миросављевић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Марковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење Краљево, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1186/20 од 09.03.2021. године, у седници одржаној 16.12.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1186/20 од 09.03.2021. године у ставу 2. и 4. изреке и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П 132/19 од 21.01.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужена да му на име накнаде штете исплати износ од 3.275 евра, са каматом коју прописује Европска Централна банка као емисиона банка за валуту Евро, све у динарској противвредности по курсу Народне банке Србије на дан испуњења почев од 13.01.2020. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године, са законском затезном каматом по стопи Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена па до исплате. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 126.114,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж 1186/20 од 09.03.2021. године, ставом 1. изреке, укинуо пресуду Основног суда у Ивањици П 132/19 од 21.01.2020. године. Ставом 2. изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да му на име накнаде штете исплати износ од 2.559,10 евра, у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 07.07.2017. године, као дана подношења тужбе, па до исплате. Ставом 3. изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужиоца за разлику од досуђеног до потраживаног износа накнаде штете и то за износ главног дуга од 715,90 евра, са каматом коју прописује Европска Централна банка као емисиона банка за валуту Евро, све у динарској противвредности по курсу Народне банке Србије на дан испуњења, почев од 13.01.2010. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате, са законском затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена, као и део тужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужена

да тужиоцу на досуђени износ од 2.559,10 евра у динарској противвредности исплати и законску затезну камату почев од 13.01.2010. године па до дана подношења тужбе, као неоснован. Ставом 4. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 87.839,00 динара.

Против правноснаже пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права .

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11... 18/20), и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП-а, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен у ДП „Металац“ Ивањица које предузеће је приватизовано закључењем уговора о продаји капитала 13.09.2007. године. Уговор о приватизацији – продаји је раскинут 11.05.2009. године након чега је предузеће „Металац“ из Ивањице уписано код Агенције за привредне регистре као акционарско друштво, јер друштвена предузећа више нису постојала, на који начин је предузеће поново враћено држави. Тужилац је против туженог ДП „Металац“ Ивањица поднео тужбу Општинском суду у Ивањици ради исплате минималне зараде, трошкова превоза и исхране, а његов тужбени захтев усвојен је пресудом тог суда Пр 173/09 од 28.09.2009. године. Уговором број .. од 14.01.2010. године закљученим између „Металац“ АД из Ивањице и тужиоца, предузеће се обавезало да тужиоцу на име неисплаћених зарада и накнада зарада исплати износ од 3.275 евра, након окончања нове приватизације тог предузећа, а тужилац се обавезао да неће подносити надлежном суду предлог за извршење правноснажне и извршне пресуде Општинског суда у Ивањици Пр 173/09 од 28.09.2009. године. Над предузећем „Металац“ АД из Ивањице, отворен је стечајни поступак пред Привредним судом у Чачку Ст 340/10 26.08.2010. године. У то време, предузеће је пословало искључиво друштвеним капиталом. Тужилац је своје потраживање по основу зараде и накнаде зараде по уговору број .. од 14.01.2010. године у износу од 3.275 евра, пријавио Привредном суду у Чачку пријавом од 10.11.2010. године у предмету Ст 340/10. Закључком Привредног суда у Чачку Ст 340/10 од 11.04.2011. године тужиоцу је стечајни управник признао потраживање у износу главног дуга од 68.448,00 динара у првом исплатном реду и износ од 276.700,00 динара у трећем исплатном реду, укупно износ од 345.148,32 динара, што представља противвредност износа од 3.275 евра по уговору број .. од 14.01.2010. године. Решењем Привредног суда у Чачку Ст 340/10 од 15.03.2016. године, усвојен је завршни рачун стечајног управника од 10.02.2016. године и извршено намирење стечајних поверилаца међу којима и тужиоца, па је стечајни поступак закључен 15.03.2016. године. У току стечајног поступка тужилац је наплатио износ од 75.448,00 динара, односно 715,90 евра, а остало је ненаплаћено потраживање од 2.559,10 евра.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је укинуо првостепену пресуду којом је тужбени захтев тужиоца усвојен у целини обавезивањем

тужене да му накнади штету у износу од 3.275 евра, са припадајућом каматом и туженог обавезао да тужиоцу, на име накнаде штете, исплати износ од 2.559,10 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са припадајућом каматом, у смислу одредбе члана 154. став 1. у вези члана 172. Закона о облигационим односима и члана 58. Устава Републике Србије, имајући у виду да је тужиоцу износ од 75.448,00 динара у стечајном поступку већ исплаћен. По мишљењу другостепеног суда, тужилац има право на накнаду материјалне штете од тужене у висини износа утврђеног, а неизмиреног у стечајном поступку, које потраживање је настало због неизмирене обавезе по основу неисплаћене зараде од стране стечајног дужника који послује искључиво са друштвеним капиталом, јер је тужиоцу повређено право на мирно уживање имовине зајемчено чланом 58. Устава Републике Србије из ког разлога је закључио да је неоснован истакнути приговор недостатка пасивне легитимације тужене.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 58. став 1. Устава јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених по основу закона. У друга имовинска права стечена на основу закона спадају и новчана потраживања која се односе на исплату неизмирених зарада и припадајућих доприноса по основу рада. Када се ради о привредном друштву – дужнику који послује са већинским друштвеним или државним капиталом, тада се у односу на дуговања тог привредног друштва конституишу посебне обавезе Републике Србије. То је последица чињенице да се одредбом члана 86. став 1. Устава јемчи приватна, задружна и јавна својина, док је одредбом става 2. истог члана, одређено да се постојећа друштвена својина претвара у приватну својину под условима, на начин и у роковима предвиђеним законом. Приватизација привредних субјеката са друштвеним и државним капиталом до данашњег дана није окончана, при чему је Република Србија, законским активностима извршеним допунама и изменама Закона о приватизацији, континуирано вршила продужење утврђених рокова за приватизацију. Тако је објективно онемогућено извршење судских одлука којима су запосленима била призната и досуђена потраживања из радног односа према послодавцу са већинским друштвеним, односно државним капиталом. У тој ситуацији Република Србија одговара за пун износ утврђеног потраживања, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Дакле Република Србија је одговорна за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су, без њихове кривице, остала неизвршена у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

У конкретном случају, није утврђено да ли је горе наведени услов испуњен, односно да ли је тужиоцу утврђена повреда права на суђење у разумном року или то није случај, па ревидент основано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права. Због погрешне примене материјалног права нису утврђене битне чињенице од значаја за одговорност Републике Србије за накнаду материјалне штете настале због неизвршења правноснажних судских одлука.

Из изложених разлога, побијана другостепена пресуда је укинута, као и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода, у смислу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да другостепени суд утврди да ли је суд тужиоцу утврдио повреду права на суђење у разумном року јер је то услов за обавезивање тужене да му накнади предметну штету.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео на основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић**